יגלגל עמהן. ואינו עושה סחורה בפני עצמו אלא עם חבורה: **אף על גב שאין לו**. לאכל אחר השבת אלא יום אחד: **קרביטיו**. רצועותיו שהוא כעין תריסיפי"ל: **ערסא דגדא**. מטה שמייחדים אותה למזל טוב ואין משתמשין בה כלום אלא מייחדין אותה לשרות מזל טוב עליה: **דגלא**. עור: **סירוגו מפוכו**. מכניס רצועות מן חורי עלי המטה: **על גבה**. והעור כפול על העץ: **נקליטי**. עליה יושבין מתוקנין למראשותיו ולמרגלותיו ונותנין עץ ארוך עליהן ונותן הסדינין עליהם לשמור מהזבובים: **אין מברכין**. על הריח בבית האבל: **סמנתמין**. קרובין מביאין עניים של אוכלין: **מתני' אפקוטלא**. תמחוי: **פוטרין אם הרבים**. שאומרים למנחמין לכו לבתיכם: **אין מניחין מטה במועד ברחוב**. להספידו: **ולא של נשים לעולם**. שאופעות זיבה: **גמ' אם יכול למעט בעסקו ימעט ואם לאו יגלגל עמהן תנו רבנן המאימתי כופין את המטות? משיצא מפתח ביתו דברי ר' אליעזר רבי יהושע אומר משיסתם הגולל, מעשה שמת רבן גמליאל הזקן כיון שיצא מפתח ביתו אמר להם רבי אליעזר כפו מטותיכם וכיון שנסתם הגולל [אמר להם רבי יהושע כפו מטותיכם], אמרו לו כבר כפינו על פי זקן ת"ר מאימתי זוקפין את המטות בערב שבת? מן המנחה ולמעלה אמר רבה בר הונא אף על פי כן אינו יושב עליה עד שתחשך ולמוצאי שבת אע"פ שאין לו לישב אלא יום אחד חוזר וכופה תנו רבנן הכופה מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש לו בתוך ביתו הוא כופה ואפילו יש לו עשר מטות בעשרה מקומות כופה את כולן ואפילו חמשה אחין ומת אחד כולן כופין, ואם היתה מטה המיוחדת לכלים אין צריך לכפותה, דרגש אין צריך לכפותו אלא זוקפו רבן שמעון בן גמליאל אומר דרגש מתיר את קרביטיו והוא נופל מאליו מאי דרגש? אמר אולא ערסא דגדא אמר ליה רבה אלא מעתה גבי מלך דתנן כל העם מסובים על הארץ והוא מיסב על הדרגש מי איכא מידי דעד האידנא לא אותביניה והשתא מותבינן ליה מתקיף לה רב אשי מאי קושיא מידי דהוה אאכילה ושתיה דעד האידנא לא אוכלינהו ולא אשקינהו והשתא אוכלינהו ואשקינהו אלא אי קשיא הא קשיא (דתנן) דרגש אינו צריך לכפותו אלא זוקפו ואי ערסא דגדא אמאי אינו צריך לכפותו הא (דתנן) הכופה מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש לו בתוך ביתו כופה ומאי קשיא מידי דהוה אמטה המיוחדת לכלים דתניא אם היתה מטה המיוחדת לכלים אינו צריך לכפותה אלא אי קשיא הא קשיא רבן שמעון בן גמליאל אומר דרגש מתיר קרביטיו והוא נופל מאליו ואי סלקא דעתך ערסא דגדא מאי קרביטין איתיה כי אתא רבין אמר ליה ההוא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמיה דהוה שכיח בשוקא דגילדאי מאי דרגש ערסא דגלא [א] איתמר נמי אמר ר' ירמיה דרגש = סירוגו מתוכו מטה = סירוגה על גבה אמר רבי יעקב בר אחא אמר רבי יהושע בן לוי *הלכה כרבן שמעון בן גמליאל (*איתמר נמי) אמר רבי יעקב בר אחא אמר רבי אסי מטה שנקליטיה יוצאין וזוקפה ודיו *תנו רבנן ישן על גבי כסא על גבי *אודיני גדולה [ב] על גבי קרקע לא יצא ידי חובתו אמר רבי יוחנן שלא קיים כפיית המטה תנו רבנן מכבדין ומרביצין בבית האבל, ומריחין קערות וכוסות וצלוחיות וקיתוניות בבית האבל, ואין מביאין את המוגמר ואת הבשמים לבית האבל אין מברכין לא על המוגמר ולא על הבשמים בבית האבל ברוכי הוא דלא מברכין הא אתויי מיתי? לא קשיא *הא בבית האבל הא בבית המנחמין: מתני' יאין מוליכין לבית האבל לא בטבלא ולא באפקוטלא ולא בקנון אלא בסלים ואין אומרים ברכת אבלים במועד אבל עומדין בשורה ומנחמין ופוטרין את הרבים אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ולא של נשים לעולם מפני הכבוד: גמ' תנו רבנן בראשונה היו מוליכין בבית האבל: עשירים בקלתות של כסף ושל זהב ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה והיו עניים מתביישים, התקינו שיהו הכל מביאין בסלי נצרים של ערבה קלופה מפני כבודן של עניים תנו רבנן בראשונה היו משקין בבית האבל עשירים בזכוכית לבנה ועניים בזכוכית צבועה והיו עניים מתביישין התקינו שיהו הכל משקין בזכוכית צבועה מפני כבודן של עניים בראשונה היו מגלין פני עשירים ומכסין פני עניים מפני שהיו מושחרין פניהן מפני בצורת והיו עניים מתביישין התקינו שיהו מכסין פני הכל מפני כבודן של עניים בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים בדרגש ועניים בכליכה**

אם יכול למעט בעסקו ימעט. פירש בקונטרס בסחורתו וגרלה דבדבר האבד קאמר וכן פי' לעיל (ד' כב:) גבי על כל המתים כולן רלה ממעט בעסקו רלה אינו ממעט וגם הרב פירש לעיל בדבר האבד עושה בלגעגע בתוך ביתו גרלה לפירשו דהכא מיירי באבדן ואמו ומשום דהולך בדרך התירו לו שיגלגל עמהם אם אינו יכול למעט דבשאר מתים אינו ממעט כלל אם אינו רולה ואי מיירי הכא בשאר מתים צריך לומר להפך הולך בדרך ואינו עהג אבילות כל כך ומתנחם יותר אסור להרבות בעסקו יותר מאותו שיושב בביתו ואינו מתנחם וה"ר יוסף פירש דהכא ימעט בעסקו לקנות עורכי סעודה ולפי שהולך בדרך רגיל לקנות עורכי סעודה יותר מבביתו שיש לו קונים עבורו וגם מולא בביתו הרבה משום הכי נקט הולך בדרך ומה שפירש בקונטרס דאיירי כשאמרו לו על מיתת קרובו כשהיה בדרך לא ידענא אי בעי למימר דאיירי במולך סחורתו ממקום למקום כדפי' בקונטרס ור"ל דשמא ערי ליה לדידיה למסור סחורתו דכיון דהולך אותה כבר וטרח בה ולא פסע בהליכתו שלא היה יודע ליישב בביתו שיכול לשומרה או שמא הקונטרס ר"ל משום דאמרינן לעיל (דף כג.) שבת דאשונה אינו יוצא מפתח ביתו וזה אינו קושיא דאע"פ שאינו יוצא מפתח ביתו בעיר הא אמרינן (לעיל דף טו:) יצא לדרך (*חולך ונכנס לעיר) אלמא מותר לצאת (בו) ושמא דוקא בדבר האבד מותר לצאת לדרך: **מן** המנחה ולמעלה. פי' בתוספות הרב דמספקא ליה אי מנחה גדולה אי מנחה קטנה דמקודם לכן אינו יושב עליה גרלה לי דמלאן סמכו אלא ליישב ע"ג כסא וספסל אע"פ שאין רגליה גמורה דשאני מטה הואיל וגריך כפייה ולא מלינו כפייה בכסא וספסל: **ואין** מוליכין לבית האבל. זאת המשנה על כרחין נסדרה בהיפך ושמא כל זה מן הברייתא דלמעלה כמו שפירש בתוספות בהיא דלעיל ותמיהני מדוע לא פירשו גם כאן כמו שפירש למעלה ושמא בספר הרב היתה כתובה מגוף הברייתא ולא הולרך לפרשו או לא היה כתוב בספרו כלל ואין מוליכין כו' וכן מוכיח מתוך פירוש התוספות שפי' לא ידענא אי קאי האי ברלאשונה היו מוליכים אמוגמר ובשמים דאמר אין מברכין הא אתויי מייתינן אי אמתניתין קאי דקתני מברין ואותה הברלה היא ברלאשונה מוליכין כו' דאמתניתין קאי ועוד כיון שפירש התקינו שיהו הכל מוליכין כו' ומתניתין לאחר תקנה:

רבינו חננאל

יקנה צרכי הדרך ודברי' שיש בהן חיי נפש: ת"ר מאימתי כופין המטות משיוציאו המת מן הבית. דברי ר' אליעזר ר' יהושע אומר משיסתם הגולל. וקיי"ל כר' יהושע דאין אבילות נוהגת אלא משיקבר המת ויסתום הגולל: ת"ר הכופה מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש בבית. ואפילו יש לו עשר מטות בעשר מקומות כופה את כולן. ואפילו ה' אחין וכת אחד מהן כולן כופין. ואם היתה מיוחדת לכלים ואינה עשויה לישן אין צריך לכפותה. דרגש א"צ לכפותה אלא זוקפו וריו ואמר עולא האי דרגש ערסא דגדא הוא פירוש מטה העשויה לכבוד מזל הבית ואין אדם ישן עליה. וגרחו יקנה צרכי הדרך ודברי' שיש בהן חיי נפש: ת"ר מאימתי כופין המטות משיוציאו המת מן הבית. דברי ר' אליעזר ר' יהושע אומר משיסתם הגולל. וקיי"ל כר' יהושע דאין אבילות נוהגת אלא משיקבר המת ויסתום הגולל: ת"ר הכופה מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש בבית. דברי ר' אליעזר ר' יהושע אומר משיסתם הגולל. וקיי"ל כר' יהושע דאין אבילות נוהגת אלא משיקבר המת ויסתום הגולל: ת"ר הכופה מטתו לא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל מטות שיש לו בתוך ביתו כופה ואפילו יש לו עשר מטות בעשרה מקומות כופה את כולן ואפילו ה' אחין וכת אחד מהן כולן כופין. ואם היתה מיוחדת לכלים ואינה עשויה לישן אין צריך לכפותה. דרגש א"צ לכפותה אלא זוקפו ריו ואמר עולא האי דרגש ערסא דגדא הוא פירוש מטה העשויה לכבוד מזל הבית ואין אדם ישן עליה. וגרחו

דבריו. ואסיקנא דרגש הוא ערסא דגלא. פירוש מטה של עור. כי פי' צלא עור הוא עור נטוי וקשור בחבלים על המלבנות ומסורגות מלבנות המטה בחבלים הללו והעור בתוכן. וכיון שבעמידתן אותה ישנין ע"ג העור. ואמר רשב"ג דרגש מתיר קרביטין והוא נופל. אתמר נמי א"ר ירמיה דרגש סירוגו מתוכו. מטה שנקליטיה יוצאין וזוקפה ודיו. כלומר אינו צריך לכפותה: ת"ר מאימתי כופין את המטות בע"ש מן המנחה ולמעלה. ואעפ"כ אסור לו לישן עליה עד שתחשך. ובמו"ש אע"פ שלא נשאר לו משבעת ימי אבלו אלא יום אחד בלבד חוזר וכופה מטותיו: ת"ר ישן ע"ג מטה. וע"ג אודיני. וע"ג ספסל ע"ג קרקע לא יצא. וא"ר יוחנן מפני שלא קיים כפיית המטה: ת"ר מכבדין ומרבדין ומריחין את הקערות וכוסות וקיתוניות וצלוחיות בבית האבל. ואין מביאין מוגמר בבית האבל. ואוקימנא דא דתני בר קפרא אין מברכין על המוגמר ועל הבשמים של בית האבל בהני דמייתי בבית המנחמין: מתני' אין אומרים ברכת אבלים במועד. אבל עומדין בשורה ומנחמין ופוטרין את הרבים: ת"ר בראשונה היו מוליכין בבית האבל עשירים בקלתות של כסף ושל זהב ועניים בסלי נצרים כו' וכן היו משקין בבית האבל את העשירים בזכוכית לבנה. ואת העניים בזכוכית צבועה וכו'. וכן היו מגלין את פני העשירים. והיו מכסין את פני העניים שהיו שחורין מן הרעב וכו' וכן היו מוציאין מתי עשירים בדרגש ועניים בכליכה כו'. ובכל אלו היו העניים מתביישין. התקינו הכמים לעשות לעשירים כדרך שהן עושין לעניים שלא

יהא